

Uzavírání mezinárodních smluv s Tchaj-wanem

Martin Kavěna LL.B., B.C.L.

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

Obsah

1. Vztah Čínské lidové republiky a Čínské republiky na Tchaj-wanu:	2
2. Vztah Tchaj-wanu s jinými státy a mezinárodními organizacemi:	2
3. Mezinárodněprávní subjektivita Tchaj-wanu:	3
4. Postup při uzavírání „mezinárodních smluv“ mezi členským státem EU a Tchaj-wanem: 4	
5. Otázka vhodného vnitrostátního legislativního postupu v ČR při sjednávání bilaterálních smluv s Tchaj-wanem:	8
5. Zdroje:	10

1. Vztah Čínské lidové republiky a Čínské republiky na Tchaj-wanu:

Otázka zmapování vnitrostátních právních předpisů různých států, které upravují vztah daného státu s Tchaj-wanem, vyžaduje nejen srovnání jednotlivých vnitrostátních právních úprav, ale i srovnání přístupu jednotlivých států vůči Tchaj-wanu z hlediska mezinárodního práva veřejného. Historické okolnosti v roce 1949 vedly k etablování komunistické vlády na čínské pevnině a vytlačení představitelů původní čínské vlády na ostrov Tchaj-wan, přičemž obě vlády si nárokují celé čínské území. I z tohoto důvodu užívá vláda v Taipei oficiální název Čínská republika, zatímco pekingská vláda užívá název Čínská lidová republika (ČLR).

2. Vztah Tchaj-wanu s jinými státy a mezinárodními organizacemi:

V roce 1971 přijalo Valné shromáždění OSN rezoluci č. 2758, v níž uznalo právo zástupců ČLR zastupovat Čínu v orgánech OSN a vyhostilo zástupce Tchaj-wanu. V sedmdesátých letech se pak mnohé státy (USA, Japonsko, Francie, Kanada) rozhodly navázat diplomatické styky s ČLR a ukončit oficiální diplomatické vztahy s Tchaj-wanem. Souběžné uznání ČLR a Čínské republiky na Tchaj-wanu je zejména pro ČLR nepřijatelné vzhledem k politice „jedné Číny“, tj. vzhledem k tomu, že ČLR považuje Tchaj-wan za nedílnou součást svého státního území. V roce 2004 se vládní představitelé tichomořského státu Vanuatu rozhodli tento postoj ČLR otestovat a kromě původních diplomatických vztahů s ČLR se rozhodli uznat i Čínskou republiku na Tchaj-wanu a navázat s ní souběžné diplomatické vztahy. Představitelé Tchaj-wanu na duální uznání přistoupili, zatímco ČLR požádala Vanuatu o upřesnění diplomatické situace. Po měsíci nepřehledných vztahů nakonec odstoupil předseda vlády Vanuatu a nově jmenovaná vláda diplomatické vztahy s Tchaj-wanem přerušila.¹

V současné době uznává Čínskou republiku na Tchaj-wanu 24 států². Bhútán a Svrchovaný řád maltézkých rytířů (tradiční subjekt mezinárodního práva bez vlastního území) pak neudrží oficiální diplomatické styky ani s ČLR ani s Tchaj-wanem. Ostatní státy pak sice diplomaticky uznávají ČLR, přičemž své obchodní a kulturní zájmy na Tchaj-wanu hájí prostřednictvím

¹ China Daily, Vanuatu gov. reshuffled after Taiwan controversy, 11.12.2004, web: <http://www.chinadaily.com.cn/english/doc/2004-12/11/content_399473.htm>.

² Belize, Burkina Faso, Kostarika, Dominikánská republika, Salvador, Gambie, Guatemala, Haiti, Svatý stolec, Honduras, Kiribati, Malawi, Maršálovovy ostrovy, Nauru, Nikaragua, Palau, Panama, Paraguay, Svatý Kryštof a Nevis, Svatý Vincent a Grenadiny, Svatý Tomáš a Princův ostrov, Swazilsko, Šalomounovy ostrovy, Tuvalu.

neoficiálních zastoupení, která nesou různé názvy a nemají diplomatický statut (např. Česká ekonomická a kulturní kancelář Taipei, British Trade and Cultural Office at Taipei, Institut français de Taipei, American institute in Taiwan atd.). Tchaj-wan rovněž udržuje kontakty s cizími státy, které jej neuznávají, prostřednictvím neoficiálních zastoupení v 62 státech (např. Tchajpejská hospodářská a kulturní kancelář v České republice³, Taipei Representative Office, Taipei Economic and Cultural Representative Office atd.). Tyto kanceláře obvykle mají za cíl podporovat vzájemné obchodní a kulturní vztahy, přičemž fakticky rovněž zprostředkovávají některé konzulární služby. Vedoucí těchto kancelářů bývají obvykle kariéerní diplomaté, kteří však po dobu svého působení na Tchaj-wanu nejsou oficiálními zaměstnanci ministerstva zahraničních věcí daného státu, resp. nejsou oficiálně akreditováni v hostitelském státě jako diplomatický personál. Česká ekonomická a kulturní kancelář Taipei byla zřízena jako organizační složka MZV na základě výměny dopisů mezi MZV ČR a Tchaj-wanem, přičemž jiný písemný dokument, který by upravoval fungování kanceláře na území Tchaj-wanu neexistuje - tamní právní řád nevyžaduje formální písemný statut nebo konkrétní právní formu pro fungování kanceláře. Vedoucí kanceláře je zaměstnancem MZV ČR, avšak není oficiálně považován za diplomatického pracovníka. Tchajpejská hospodářská a kulturní kancelář v České republice je založena v souladu se zákonem č. 116/1985 Sb., o podmínkách činnosti organizací s mezinárodním prvkem v Československé socialistické republice, ve znění pozdějších předpisů. Pracovníci této kanceláře jsou akreditováni při MZV ČR jako administrativní a techničtí pracovníci (ATP), nikoli jako diplomatický personál.

Některá podnikatelská sdružení rovněž usilují o podporu vzájemných vztahů prostřednictvím vlastních kancelářů – např. Tchaj-wanská společnost China External Trade Development Council (CETRA) udržuje vlastní zastoupení ve Spojeném království, které nese název Taiwan Trade Centre. Na Tchaj-wanu pak působí British Chamber of Commerce in Taipei.

Ačkoli není Tchaj-wan členem OSN, je členem některých mezinárodních organizací, kde členství není striktně omezeno na státy. Od 1.1. 2002 je Tchaj-wan členem Světové obchodní organizace (WTO) jakožto „samostatné celní území Tchaj-wan, Penghu, Kinmen a Matsu (Čínský Taipei)“. Pod názvem „Čínský Taipei“ je i členem Asijsko-pacifického hospodářského společenství (APEC), které sdružuje „členské ekonomiky“, včetně ČLR. Pod názvem „Taipei, Čína“, je pak členem Asijské rozvojové banky.

3. Mezinárodněprávní subjektivita Tchaj-wanu:

Otázku mezinárodněprávní subjektivity Tchaj-wanu nelze zodpovědět pouze odkazem na to, zda došlo k jeho uznání ostatními státy. Mezinárodněprávní teorie uvádí, že

„účinky uznání jsou primárně deklaratorní. Uznáním se bere na vědomí právní skutečnost, jež existuje nezávisle na vůli uznávajícího. Akt uznání není proto s to přetvořit v stát, subjekt mezinárodního práva, útvar, který nesplňuje veškeré požadované podmínky. Opomenutí uznat naopak nemůže mít rozhodující dopad na státnost neuznaného státu... (avšak) uznání nejen konstatuje právní skutečnost, ale obnáší také akceptaci takové skutečnosti... uznání tím buduje nový právní stav mezi uznávajícím a uznávaným.“

V případě Tchaj-wanu je z teoretického hlediska sporné, zda je státem z hlediska všeobecné právovédy. Tradiční obyčejové podmínky státnosti – vlastní území, trvalé obyvatelstvo a efektivní výkon veřejné moci - jsou zřejmě splněny, pokud jde o ostrov Tchaj-wan, avšak veřejná moc na Tchaj-wanu se sama považuje (alespoň z historického hlediska) za legitimní vládu celého

³ Tchajpejská hospodářská a kulturní kancelář v České republice, web: <<http://www.roc-taiwan-cz.com/>>.

čínského území, a proto užívá název Čínská republika – nad celým čínským územím však veřejnou moc nevykonává. Stejně tak i ČLR považuje Tchaj-wan za součást svého území, avšak veřejnou moc nad ostrovem nevykonává. Protože všeobecná právoréda v takovéto situaci neposkytuje uspokojivou odpověď ohledně státnosti Tchaj-wanu, jednotlivé státy musí řešit otázku vztahů s územím Číny a Tchaj-wanu v určitém právním vakuu.

Státy Evropské unie uznávají ČLR a z diplomatického hlediska považují Tchaj-wan za součást území ČLR, ostatně i postoj Evropské unie vychází ze zásady „jedné Číny“. Vzhledem k tomu, že diplomaticky uznaná ČLR v praxi nevykonává veřejnou moc nad územím Tchaj-wanu, musí státy EU hájit své obchodní a další zájmy, které se týkají Tchaj-wanu, uzavíráním dohod s jiným subjektem, než je ČLR. Udržování oddělených hospodářských vztahů s pevninskou Čínou a s Tchajwanem a udržování diplomatických vztahů jen s ČLR se jeví jako nejpragmatičtější řešení. Česká republika sdílí tento pragmatický přístup, již v roce 1995 se tehdejší ministr zahraničních věcí Josef Zieleniec v odpovědi na poslaneckou interpelaci vyjádřil takto:

„Ve vztazích s Tchaj-wanem Česká republika vychází z praxe převážné většiny dalších zemí, t. j. s ČLR udržuje diplomatické styky a s teritoriem Tchaj-wanu vztahy na nevládní úrovni, přičemž důsledně respektuje politickou linii existence pouze jedné Číny, jejíž součástí je i Tchaj-wan, a ČLR jedinou legitimní představitelkou. Tchaj-wan je nicméně neoddiskutovatelnou hospodářskou i sociální realitou, přičemž i s tímto teritoriem má ČR zájem rozvíjet především ekonomickou a obchodní spolupráci.“⁴

Dokonce i ČLR přistoupila na to, že Tchaj-wan se stane členem WTO jakožto samostatné celní území, zatímco ČLR je členem jako svrchovaný stát. V tomto případě došlo k uzavření dohody o přistoupení k WTO přímo s představiteli vlády Tchaj-wanu, kteří však nevystupovali jako představitelé Čínské republiky na Tchaj-wanu, ale jako představitelé samostatného celního území Čínský Taipei. Z toho lze dovodit, že Tchaj-wan má alespoň určitou *uznanou* i *faktickou* omezenou mezinárodněprávní subjektivitu vystupovat jako samostatná hospodářská oblast v multilaterálních vztazích.

4. Postup při uzavírání „mezinárodních smluv“ mezi členským státem EU a Tchaj-wanem:

Uzavření jakékoli mezinárodní smlouvy s Čínskou republikou na Tchaj-wanu by mohlo být považováno za akt diplomatického uznání, což by bylo neslučitelné s udržováním diplomatických vztahů s ČLR (jak z hlediska evropské politiky „jedné Číny“, tak z hlediska ČLR). Oficiální diplomatické vládní vztahy s Tchaj-wanem jsou ve státech EU nahrazovány jednak *parlamentní diplomacií*, jednak bilaterálními *obchodními a kulturními* vztahy na nevládní úrovni. Bylo by rovněž možné uvažovat o navázání bilaterálních obchodních vztahů na vládní úrovni mezi členským státem EU a vládou na Tchaj-wanu zastupující nikoli Čínskou republiku, ale samostatné hospodářské či celní území Čínské Taipei (obdobně jako v případě členství Tchaj-wanu v WTO). Takovýto postup však zatím nebyl uplatněn žádným subjektem mimo rámec vztahů s Tchaj-wanem v rámci WTO.

⁴ Sněmovní tisk č. 1512A, I. volební období, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, Odpověď na interpelaci poslance Jana Kryčera na ministra zahraničních věcí Josefa Zieleniece ve věci zahraničních cest poslanců Poslanecké sněmovny na Tchaj-wan (6.3. 1995).

i. Parlamentní diplomacie:

V současnosti 20 evropských států a Evropský parlament vytvořily parlamentní skupiny pro rozvíjení bilaterálních parlamentních vztahů s Tchaj-wanem⁵. V České republice vzniklo neformální meziparlamentní uskupení ČR-Tchaj-wan již v roce 1994, obdobně i v Evropském parlamentu vznikla skupina přátel Evropského parlamentu-Tchaj-wanu v roce 1991. Cílem parlamentních kontaktů je udržování a rozvíjení oficiálních kontaktů mezi *zákonodárnými* sbory, aniž by bylo nutné, aby byly navázány oficiální diplomatické vztahy na úrovni *vládní*. Např. na základě pozvání Taipejské ekonomické a kulturní kanceláře v Praze uskutečnili ve dnech 8. - 13.1.1995 návštěvu Tchaj-wanu členové Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky Ing. Jan Kasal, Ing. Tomáš Ježek CSc., JUDr. Anna Röschová a Marek Benda.⁶

ii. Bilaterální obchodní smlouvy na nevládní úrovni:

Ustálený postup pro uzavírání bilaterálních obchodních smluv, např. o zamezení dvojího zdanění, mezi státem, který Tchaj-wan neuznává, a Tchajwanem spočívá v uzavření smluv na nevládní úrovni, v následné transpozici ustanovení smluv do vnitrostátního práva a v aplikaci těchto ustanovení na základě zásady reciprocit.

V praxi pak mnohé státy uzavírají takovéto smlouvy s Tchaj-wanem prostřednictvím smluv, které jsou uzavřeny mezi zastupujícími kanceláři daného státu v Tchaj-wanu a kanceláři zastupující Tchaj-wan v daném státě. Smlouva tak formálně nevytváří dojem mezinárodní smlouvy, protože dohodu nepodepisují zástupci států (zastupující kanceláře nejsou formálně považovány za zastupitelské úřady), přičemž vynutitelnost smlouvy podle tradičních norem mezinárodního práva veřejného je přinejmenším sporná. Smluvní stát by nemohl například zažalovat Tchaj-wan u Mezinárodního soudního dvoru v Haagu v případě neplnění smluvních závazků, protože Tchaj-wan není členským státem OSN. Rovněž uplatnění jednostranných donucovacích opatření, která umožňují mezinárodní obyčej v případě neplnění smluvních závazků druhým státem, by mohlo být považováno za tacitní akt uznání Tchaj-wanu jakožto svrchovaného státu. Skutečný význam dohody, která byla uzavřena mezi zastupujícími kancelářemi obou stran, je v tom, že oba smluvní „státy“ dohodu uzavírají s tím, že budou ustanovení dohody dobrovolně plnit (podobně jako se přijímají různá politická ujednání bez závazných mezinárodněprávních účinků).

V současné době eviduje Česká ekonomická a kulturní kancelář Taipei tyto dohody mezi ČR a Tchaj-wanem, které jsou uzavírány na nevládní úrovni⁷:

- Dohoda o spolupráci a výměně obchodních informací mezi ČSOPK a CETRA /China External Trade Development Council (1990)
- Dohoda mezi ČSAV a taiwanskou Národní radou věd o vědecké spolupráci (Taipei, květen 1991)
- Smlouva o spolupráci mezi Svazem průmyslu a Federací čínských společností a s CETROU (Taipei, duben 1994)
- Memorandum o ukončení jednání v rámci přistoupení samostatného celního teritoria Taiwanu ke GATT (Praha, květen 1995)

⁵ Evropsko-taiwanské meziparlamentní organizace (datum vzniku): Francie (1984), Německo (1989), Evropský parlament (1991), Belgie (1993), Itálie (1994), Česká republika (1994), Španělsko (1995), Dánsko (1995), Finsko (1995), Maďarsko (1995), Švýcarsko (1995), Norsko (1996), Velká Británie (1997), Litva (1997), Estonsko (1997), Švédsko (1997), Lotyšsko (1998), Polsko (1998), Řecko (1999), Makedonie (1999), Albánie (1999). Zdroj: Government information Office Republic of China, Rozvíjení vzájemně výhodného vztahu mezi Evropou a Taiwanem, web: <<http://www.gio.gov.tw/cz/eu/2-1.htm>>.

⁶ Viz pozn. č.4 (sněmovní tisk 1512A)

⁷ Bilaterální dohody s Tchaj-wanem, web: <<http://www.mzv.cz/wwwo/default.asp?ido=1270&idj=1&amb=126>>

- Dohoda o spolupráci a výměně zkušeností mezi UK Praha a National Taiwan University (Taipei, květen 1995)
- Předběžné memorandum o vytvoření taiwanského průmyslového parku v lokalitě Borská pole, Rámcové ujednání o spolupráci mezi Czechinvestem a Taipejským ústředím průmyslového a investičního rozvoje, Dohoda o spolupráci mezi Svazem průmyslu a dopravy ČR a jeho taiwanským protějškem (Plzeň, říjen 1995)
- Memorandum o porozumění mezi taiwanským Úřadem inspekce zboží a karantény a Českým úřadem pro standardy, metrologii a měření (říjen, 1995)
- Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR a Ministerstvem hospodářských záležitostí Taiwanu o rozvoji železničních systémů (Praha, prosinec 1998)

Tchaj-wan podepsal více než 100 dohod, protokolů a memorand s 22 evropskými státy a EU⁸, například:

- **Dohoda mezi Belgickou kanceláří Taipei a Taipeiskou zastupitelskou kanceláří v Belgii o zamezení dvojího zdanění a daňových úniků v oblasti daně z příjmu (Accord entre le Belgian Office, Taipei et le Taipei Representative Office in Belgium tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu) – 13.10. 2004.**

Tisková zpráva belgické Rady ministrů ze dne 24.6. 2005 uvádí, že dohodu nelze považovat za mezinárodní smlouvu z toho důvodu, že Belgie nadále neuznává Tchaj-wan jakožto svrchovaný stát. Z toho důvodu je nutné, aby byla dohoda mezi zastupitelskými kancelářemi transponována do vnitrostátního práva zvláštním zákonem.⁹

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu prováděcího zákona, který byl předložen belgickému parlamentu dne 3.10. 2005, pak podrobně vysvětluje belgický vnitrostátní postup při sjednávání a implementace jakékoli mezinárodní dohody s Tchaj-wanem:

“Ratifikace mezinárodních smluv mezi dvěma nebo více státy, včetně smluv o zamezení dvojího zdanění, obvykle vyžaduje souhlas obou komor Parlamentu v souladu s čl. 77 belgické ústavy... Vzhledem k tomu, že Belgie neuznává Tchaj-wan, dohoda mezi Belgií a Tchaj-wanem nemůže být považována za mezinárodní smlouvu v tradičním slova smyslu. Tj. nejde o mezinárodní smlouvu mezi dvěma mezinárodně uznanými státy, nýbrž o dohodu dvou zastupitelských kanceláří, které mají pověření podporovat obchodní vztahy, investice a kulturní vztahy mezi Belgií a Tchaj-wanem. Z tohoto důvodu nelze dohodu předložit Parlamentu v rámci obvyklého legislativního postupu pro ratifikaci mezinárodní smlouvy. Aby dohoda mohla mít vnitrostátní právní účinky v Belgii, musí být její ustanovení transponována do vnitrostátního právního řádu zvláštním zákonem s tím, že zákon přestane platit, pokud nebude dodržena zásada reciprocity (...) Obdobný legislativní postup je užíván ve Spojeném království a Nizozemsku, které již uzavřely obdobné dohody s Tchaj-wanem o zamezení dvojího zdanění a které tyto dohody transponovaly do svého vnitrostátního práva. V Nizozemsku byla dohoda s Tchaj-wanem transponována do vnitrostátního práva na základě rozhodnutí ze dne 25.4.

⁸ Rozvíjení vzájemně výhodného vztahu mezi Evropou a Taiwanem, web: <<http://www.gio.gov.tw/cz/eu/2-1.htm>>

⁹ Accord avec Taiwan (2005-06-24), web: <<http://presscenter.org/archive/20050624/106823/?lang=fr>>;

2001, které bylo přijato v souladu s čl. 37 zákona o příjmech státu. Ve Spojeném království byla dohoda mezi Britskou obchodní a kulturní kanceláří Taipei a Taipeiskou zastupitelskou kanceláří ve Spojeném Království o zamezení dvojího zdanění transponována do vnitrostátního práva v souladu s čl. 788 zákona o daních z příjmu fyzických a právnických osob.”¹⁰

- **Dohoda mezi Britskou obchodní a kulturní kanceláří Taipei a Taipeiskou zastupitelskou kanceláří ve Spojeném Království o zamezení dvojího zdanění a daňových úniků v oblasti daní z příjmu a z kapitálových zisků (Agreement between the British Trade and Cultural Office, Taipei and the Taipei Representative Office in the United Kingdom for the avoidance of double taxation and the prevention of fiscal evasion with respect to taxes on income and capital gains) – 8.4. 2002**

Dohoda byla do vnitrostátního právního řádu Spojeného království transponována vyhláškou *The Double Taxation Relief (Taxes on Income)(Taiwan) Order 2002*¹¹, která byla přijata v souladu s čl. 788 *Income and Corporation Taxes Act 1988*. Výbor pro delegovanou legislativu Dolní sněmovny se zabýval otázkou právního postavení této dohody. Zástupkyně britského ministerstva financí uvedla:

„Nebylo možné, aby tuto dohodu podepsal ministr jako zástupce vlády, protože vláda jejího Veličenstva neuznává Tchaj-wanskou vládu. Dohoda nebyla uzavřena mezi vládami, takže bylo nutné novelizovat zákon o daních z příjmu novelou *Finance Act 2002*, čl. 88, aby bylo možné přijmout delegovanou legislativu pro transpozici dohody do vnitrostátního práva Spojeného království... uznáváme postoj čínské vlády, že Tchaj-wan je provincií Čínské lidové republiky, ale to neznamená, že s tímto postojem nutně souhlasíme. Pro účely této vyhlášky tak nepovažujeme Tchaj-wan za provincii Čínské lidové republiky... musíme však zajistit, že budeme respektovat mezinárodně dohodnutý a uznávaný statut Číny a Tchaj-wanu, což tato dohoda respektuje.“¹²

Čl. 88 *Finance Act 2002* novelizoval čl. 788 *Income and Corporation Taxes Act 1988* tak, aby její Veličenstvo mohla vyhláškou zajistit vnitrostátní aplikaci dohod o zamezení dvojího zdanění. Původní znění čl. 788 počítalo s dohodami s vládami cizích států, po novelizaci se již hovoří o dohodách ve vztahu k cizím územím. Tím byla umožněna vnitrostátní transpozice dohody s Tchaj-wanem.

- **Ujednání o vzájemném uznání práv duševního vlastnictví mezi Taipeiskou zastupitelskou kanceláří ve Spojeném království a Britskou obchodní a kulturní kanceláří v Taipei (Arrangement on Cooperation Concerning Mutual Recognition of**

¹⁰ Vládní návrh zákona o stanovení některých fiskálních ustanovení za účelem provedení Dohody mezi Belgickou kanceláří Taipei a Taipeiskou zastupitelskou kanceláří v Belgii o zamezení dvojímu zdanění a daňovým únikům v oblasti daně z příjmu a Protokolu, podepsané v Bruselu dne 13. října 2004, web: <<http://www.lachambre.be/FLWB/pdf/51/2011/51K2011001.pdf>> (překlad Parlamentního institutu).

¹¹ *The Double Taxation Relief (Taxes on Income)(Taiwan) Order 2002*, 2002 No. 3137, 17.12. 2002, web: <<http://www.opsi.gov.uk/SI/si2002/20023137.htm#note1>>.

¹² Výbor pro delegovanou legislativu Dolní komory, zápis z jednání ze dne 28.11. 2002, web: <<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200203/cmstand/deleg9/st021128/21128s01.htm>> (překlad Parlamentního institutu).

IPR between Taipei Representative Office in UK and British Trade and Cultural Office in Taipei) – 20.3.2000

- **Dohoda mezi Taipeiskou zastupitelskou kanceláří v Dánsku a Kanceláří dánských průmyslových organizací v Taipei o zamezení dvojího zdanění a daňových úniků v oblasti daní z příjmu (Agreement Between the Taipei Representative Office in Denmark and Danish Trade Organizations' Taipei Office for the Avoidance of Double Taxation and the Prevention of Fiscal Evasion with Respect to Taxes on Income)**
- **Dohoda mezi Novozélandskou obchodní a průmyslovou kanceláří a Taipeiskou ekonomickou a kulturní kanceláří na Novém Zélandu o zamezení dvojího zdanění a daňových úniků v oblasti daní z příjmu (Agreement between the New Zealand commerce and industry office and the Taipei economic and cultural office in New Zealand for the avoidance of double taxation and the prevention of fiscal evasion with respect to taxes on income)**

V souvislosti se vstupem nových členských států do EU v roce 2004 uzavřelo Evropské společenství s Tchaj-wanem *Dohodu ve formě výměny dopisů mezi Evropským společenstvím a samostatným celním územím Tchaj-wan, Penghu, Kinmen a Matsu podle článku XXIV.6 a článku XXVIII Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) 1994 o změně koncesí v listinách České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky v průběhu jejich přistoupení k Evropské unii*¹³.

5. Otázka vhodného vnitrostátního legislativního postupu v ČR při sjednávání bilaterálních smluv s Tchaj-wanem:

Při uzavírání dohod s Tchaj-wanem je nutné zvážit nejen mezinárodněprávní účinky zvolené právní formy takové dohody, ale i vnitrostátní legislativní postup, který se bude k právní formě dohody vázat. Již řadu let uvažuje MZV ČR (ve spolupráci s ministerstvem financí) o sjednání několika dohod s Tchaj-wanem, a to zejména o zamezení dvojího zdanění, o ochraně investic, případně i o leteckých službách. Z mezinárodněprávního hlediska je postup pro uzavírání dohod prostřednictvím zastupujících kanceláří použitelný i pro dohody mezi ČR a Tchaj-wanskou stranou, která velmi usiluje o smluvní úpravu obchodních vztahů s ČR. V ČR zůstává nevyjasněný vnitrostátní legislativní postup, který by byl použitelný v případě takovýchto dohod – jde zejména o otázku, zda by Parlament ČR měl mít možnost smlouvu projednat (obdobně jako u klasických mezinárodních smluv) a vyjádřit souhlas či nesouhlas s uzavřením smlouvy. Výše uvedená důvodová zpráva belgického parlamentu, resp. zápis z jednání výboru britského parlamentu naznačují postup v jiných státech EU: dohody s Tchaj-wanem se nepředkládají parlamentu,

¹³ Rozhodnutí Rady ze dne 22. května 2006 o uzavření Dohody ve formě výměny dopisů mezi Evropským společenstvím a samostatným celním územím Tchaj-wan, Penghu, Kinmen a Matsu podle článku XXIV.6 a článku XXVIII Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) 1994 o změně koncesí v listinách České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky v průběhu jejich přistoupení k Evropské unii (2006/445/ES).

protože nejde o závazné mezinárodní smlouvy, národní parlament však přijímá nebo zamítá návrh zákona, který transponuje ustanovení dohody do vnitrostátního práva. Protože samotná dohoda není z mezinárodněprávního hlediska závazná, případné zamítnutí transpozičního zákona má obdobný účinek, jako když parlament vyjádří nesouhlas s ratifikací klasické mezinárodní smlouvy. V praxi by mohlo být užitečné, aby byl Parlament ČR o jakýchkoli jednáních s Tchajwanskou stranou průběžně informován, tak aby se mohl vyjádřit k dohodě ještě před jejím konečným uzavřením (např. usnesením zahraničního výboru PS či Senátu).

5. Zdroje:

- Accord avec Taiwan (2005-06-24), web: <<http://presscenter.org/archive/20050624/106823/?lang=fr>>;
- Bilaterální dohody s Tchaj-wanem, web: <<http://www.mzv.cz/wwwo/default.asp?ido=1270&idj=1&amb=126>>
- Government information Office Republic of China, Rozvíjení vzájemně výhodného vztahu mezi Evropou a Taiwanem, web: <<http://www.gio.gov.tw/cz/eu/2-1.htm>>.
- China Daily, Vanuatu gov. reshuffled after Taiwan controversy, 11.12.2004, web: <http://www.chinadaily.com.cn/english/doc/2004-12/11/content_399473.htm>.
- Rozhodnutí Rady ze dne 22. května 2006 o uzavření Dohody ve formě výměny dopisů mezi Evropským společenstvím a samostatným celním územím Tchaj-wan, Penghu, Kinmen a Matsu podle článku XXIV.6 a článku XXVIII Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) 1994 o změně koncesí v listinách České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky v průběhu jejich přistoupení k Evropské unii (2006/445/ES).
- Rozvíjení vzájemně výhodného vztahu mezi Evropou a Taiwanem, web: <<http://www.gio.gov.tw/cz/eu/2-1.htm>>
- Sněmovní tisk č. 1512A, I. volební období, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, Odpověď na interpelaci poslance Jana Kryčera na ministra zahraničních věcí Josefa Zieleniece ve věci zahraničních cest poslanců Poslanecké sněmovny na Tchaj-wan (6.3. 1995).
- The Double Taxation Relief (Taxes on Income)(Taiwan) Order 2002, 2002 No. 3137, 17.12. 2002, web: <<http://www.opsi.gov.uk/SI/si2002/20023137.htm#note1>>.
- Tchajpejská hospodářská a kulturní kancelář v České republice, web: <<http://www.roc-taiwan-cz.com/>>.
- Vládní návrh zákona o stanovení některých fiskálních ustanovení za účelem provedení Dohody mezi Belgickou kanceláří Taipei a Taipeijskou zastupitelskou kanceláří v Belgii o zemezení dvojímu zdanění a daňovým únikům v oblasti daně z příjmu a Protokolu, podepsané v Bruselu dne 13. října 2004, web: <<http://www.lachambre.be/FLWB/pdf/51/2011/51K2011001.pdf>> (překlad Parlamentního institutu).
- Výbor pro delegovanou legislativu Dolní komory, zápis z jednání ze dne 28.11. 2002, web: <<http://www.publications.parliament.uk/pa/cm200203/cmstand/deleg9/st021128/21128s01.htm>> (překlad Parlamentního institutu).